

Taloussuunnitelma 2024-27

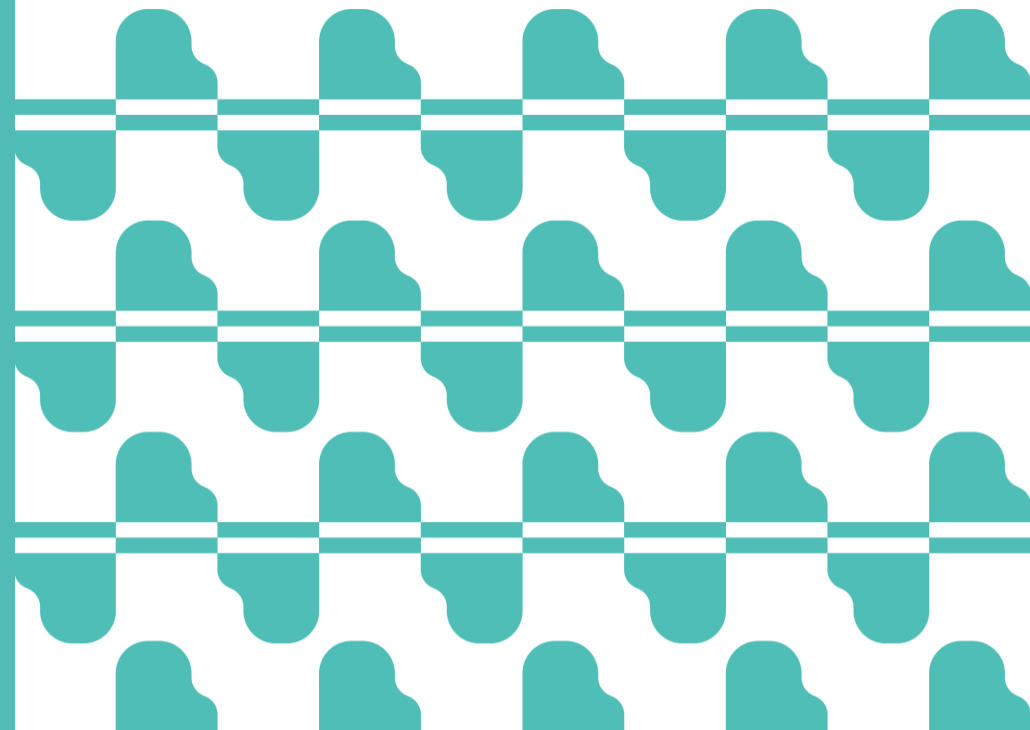
- Kehys

KH 19.6.2023

Kirsi Rinne

Järvenpää

Muutokset sitovuustasoihin

- Uusi sitovuustaso tarkastuslautakunta
 - sitovuustaso käsittää käytännössä tarkastuslautakunnan vuosittaiset kustannukset ja tilintarkastuksen
- Järvenpään Vesi –liikelaitoksen sitovuuden muutos
 - toimintakatteen asemesta sitovana eränä tulos
 - Veden tulee rahoittaa investointinsa asiakasmaksuilla. Kasvaneet investointimäärärahat ovat vaatineet taksojen korotuksia, jotta vaatimus täyttyy.
 - Käytännössä investoinnit eivät ole toteutuneet budjetoituun tasoon → taksakorotukset ylimitoitettut kasvaneisiin poistoihin ja investointien rahoitustarpeeseen nähden
 - Muutos mahdollistaa taksojen säätämisen investointien ja poistojen mukaisesti

Kehysvalmistelun lähtökohdat

VERORAHOITUS

- Verotulot Kuntaliiton 4/23 veroennustekehikon pohjalta
 - Ei veronkorotuksia
 - Kunnallisvero 7,61 % → 2024: 7,60 %
 - Ennusteet tarkentuvat vielä elokuussa/syksyllä
- Valtionosuudet VMn 4/23 ennakkolisten vos-laskelmien ja painelaskelman pohjalta
 - laskelmasta vähennetty -10 €/as TPE 2022 -ilmoituksissa todettujen virheiden vuoksi (FCG:n arvio)
 - **Huom! VM kerää kunnista siirtolaskelmien tarkennustietoja 30.6. mennessä**
 - Voi muuttaa lukuja ennakoimattomasti!
 - Näkymä, heikentää toteutuessaan kuntien rahoitustilannetta.
 - Epävarmaa, millä aikataululla laskelmat saadaan päivitettyä uusiksi laskelmiksi!

TOIMINTA

- Voimassa oleva muutettu taloussuunnitelma 2023-26
 - sisällä 2024 alkaen 3Me toimintakatesopeutus
- Toimintakulut/kate
 - Palkankorotusten tarkennukset sopimusratkaisujen mukaisesti
 - Pakottavat muutostarpeet
 - hinnankorotukset
 - suhdanteen vaikutus maanmyynteihin/maankäyttökorvauksiin
 - palvelutarvemuutokset välillisine vaikutuksineen
 - Uudet lakisääteiset tehtävät siltä osin, kun tiedot on käytettävissä
 - HUOM! 2025 TE-palveluja ei huomioitu → toteutus ja rahoitus vielä ratkaisematta

INVESTOINNIT

- Alustava investointiohjelmaehdotus ja poistot
- Korkokulut talousarviomuutosesityksen mukaisesti

Palkankorotusten kustannusvaikutus

- Kevään palkkaratkaisun mukaiset lisäykset on täsmennetty palvelualueiden kehyksiin 2024-27

Palkkaratkaisu	2023	2024	2025	2026	2027
Yleiskorotus	1,90 %	1,90 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %
Palkkarakenneohjelma		0,40 %			
Palkkarakenneohjelma	1,20 %	0,60 %	0,80 %	0,80 %	1,20 %
Järjestelyerä					
Korotus yhteensä	3,10 %	2,90 %	1,80 %	1,80 %	2,20 %

- yleiskorotukset jaettu kaikille, paikallisesti vuosittain sovittava erä on varattu kehyksessä Konpaan
→ kohdennetaan palvelualueille paikallisten sopimusratkaisujen mukaisesti talousarviomuutoksin

	2023	2024
Lisäkorotukset yhteensä	1,0 %	1,1 %
Yleiskorotus	0,7 %	0,77 %
Paikallinen erä	0,3 %	0,33 %

Yhteensä korotus 1000 €	2023	2024	2025	2026
Järvenpää	-1 128	-1 167	-1 553	-1 581
186100 Konsernipalvelut	-60	-81	-107	-109
186150 Tilaomistus	-3	-4	-5	-5
186200 Kaupunkikehitys	-53	-62	-82	-83
186250 Käyttöomaisuuden nettomyynti	-3	-4	-6	-6
186400 Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue	-220	-552	-735	-748
186500 Hyvinvoinnin palvelualue	-36	-100	-133	-135
186800 Järvenpään vesi	-556	-14	-19	-20
Paikallinen erä Konpaan	-120	-350	-466	-474
Konpa yhteensä	-179	-431	-573	-584

Esitykset muutostekijöiksi

Arvio	Muutostekijä	Pysyvä/ Kerta	Summa / TA 2024	Summa / TS 2025	Summa / TS 2026	Summa / TS 2027
Kyllä	TE-Palvelujen siirtoon valmistautuminen	Kerta	268			
	Työmarkkinatuen kuntaosuus	Kerta	300			
	Vaalit	Kerta		30		-18
	Erityisluokanopettajan jatko yläkoulun ylimääräisessä ryhmässä	Kerta	88	44		
	Ukrainalaisten vaikutus perusopetukseen	Kerta	60	60	30	
	Vakan palveluverkkomuutosten toimeenpanon hidastuminen (tilakulut)	Kerta	21	233	50	0
	Maankäyttökorvausten lasku	Kerta	800	600	400	
	Palkkojen lisäkorotukset	Pysyvä	1 167	1 553	1 581	1 616
	Yleinen hinnankorotus	Pysyvä	232	232	232	232
	Ateriapalvelujen 10% hinnankorotus	Pysyvä	503	503	503	503
	Siivouspalvelujen 3,7% hinnankorotus	Pysyvä	52	52	52	52
	Työtervishuollon 5% hinnankorotus	Pysyvä	16	16	16	16
	Keski-Uudenmaan Ympäristökeskuksen hinnankorotus 13%	Pysyvä	84	84	84	84
	Palvelusetelin indeksikorotus 1.8.2023 4,69%	Pysyvä	117	117	117	117
	Vakan osallistumisasteen kasvu (lapsimäärän kasvu)	Pysyvä	308	356	566	615
	Vakan lakisääteisen henkilöstön saatavuuden varmistaminen	Pysyvä	60	120	180	240
	Oppilasmäärän väheneminen	(tyhjä)	-238	-531	-365	-275
	Ruotsin opetuksen lisääminen	Pysyvä	23	45	45	45
	Uusi museokohde, Villa Kokkonen	Pysyvä	50	30	30	30
	Erillisosakkeet	Pysyvä	0	0	0	0
Kyllä Summa			3 911	3 544	3 521	3 256
Ei arvioit	Kotoutumislain toimeenpanoon valmistautuminen	Kerta	50			
	JUST rahoitusvastikkeiden ja pysäköintitalon autopaikkavuokrien nousu	Pysyvä				
Ei arvioitavissa Summa			50			
Ei	Jampan halli ja HI5 halli	Kerta	92	92	92	92
	Sitouttava kouluysteistyö	Pysyvä	100	100	100	100
	Opetuksen erityisen tuen vaatimuksen lisääntyminen	Pysyvä	120	120	120	120
	Suvirannan suunnittelu museokohteeksi	Pysyvä	30	30	30	30
	STAR-starttivalmennus	Pysyvä	120	120	120	120
	Kalusteestaavan palkkaaminen	Pysyvä	80	80	80	80
Ei Summa			542	542	542	542

Kyllä listalla olevat on huomioitu muutoksina kehyyksessä.

Punaisella merkityt muutostekijät tarkentuvat KJ esitykseen sopimusneuvottelujen ja tarkentuneiden tietojen mukaisesti!

Toimintakatesopeutuksen kohdennus 2024 →

- Vuodesta 2024 toimeenpantava 3Me lisäsopeutus on taloussuunnitelmassa kohdennettu toimintakatteiden suhteessa palvelualueille
- Uudelleenkohdistus vuodelle 2024 joryn valmistelusta
- Kohdistus strategisten tavoitteiden ja sopeutuksen toteutusedellytysten perusteella

- 2020 alkaneen sopeutuksen jakautuminen sitovuustasoisittain

Sitovuus	2024 → 3Me nykyjako Tasu 2023-26	Jako 2023 ulk. toimintakatteid en suhteessa	2024 → 3Me uusi kohdennus	Muutos kehykseen
Opka	1 830	1 867	1 289	541
Hyvo	440	212	316	124
Kauke	430	277	563	-133
Konpa	300	458	338	-38
Tilat	0	185	494	-494
	3 000	3 000	3 000	0

Sitovuus	2020-23 sopeutus- velvoitteet	2024 → 3Me uusi kohdennus	Sopeutus- toimet yhteensä	Sopeutus %:ia toiminta- katteesta
Opka	5 015	1 289	6 304	-10 %
Hyvo	1 045	316	1 361	-19 %
Kauke	970	563	1 533	-17 %
Konpa	2 100	338	2 438	-16 %
Tilat	1 030	494	1 524	-25 %
	10 160	3 000	13 160	

- Nettovaikutus kaupungin tasolla 0

Päivitetty verotuloennuste (KL 4/2023)

Ero talousohjelmaan:
TA23 +1,5 Me
Talousohjelma 23-26 +6,9Me

Yhteenveto 1000 €							
TILIVUOSI	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji							
Kunnallisvero	194 498	204 424	95 316	89 653	93 586	97 118	100 711
Muutos %	6,3	5,1	-53,4	-5,9	4,4	3,8	3,7
Yhteisövero	7 144	8 733	6 403	5 689	6 077	6 412	6 719
Muutos %	52,9	22,2	-26,7	-11,1	6,8	5,5	4,8
Kiinteistövero	16 758	17 843	18 666	19 267	19 853	20 461	20 891
Muutos %	21,5	6,5	4,6	3,2	3,0	3,1	2,1
VEROTULO KIRJATTAVA	218 400	230 999	120 384	114 609	119 517	123 991	128 321

Talousohjelma 2023-2026

Verolaji	2023**	2024**	2025**	2026**
Kunnallisvero	94 087	89 356	92 924	95 712
Muutos %	-54,0	-5,0	4,0	3,0
Yhteisövero	5 869	5 360	5 573	5 684
Muutos %	-27,1	-8,7	4,0	2,0
Kiinteistövero	18 885	19 148	19 399	19 649
Muutos %	-0,9	1,5	1,4	1,4
VEROTULO KIRJATTAVA	118 841	113 864	117 896	121 045

Muutos talousohjelmaan 2023-26

	2023**	2024**	2025**	2026**
Kunnallisvero	1 229	297	662	1 406
Yhteisövero	534	329	505	728
Kiinteistövero	-219	119	454	812
Muutos	1 543	745	1 621	2 946

- Kehitys on suotuisa aiempiin laskelmiin verrattuna
- Verokehikko päivittyy seuraavan kerran elokuussa
- **Suhdannekehityksen aiheuttama epävarmuus?**

Päivitetty valtionosuudet (KL/VM 4/2023)

Ero talousohjelmaan:
TA23 -0,09 Me
Talousohjelma 23-26 +4,5 Me

VOS 1000 €	TP 2021	TP 2022	TA 2023	2024	2025	2026	2027	Yht. 24-27
Valtionosuudet TA23	39 838	44 925	18 702	10 841	13 170	14 319		
Ennakollinen VOS TA24			18 613	12 674	14 420	15 828	16 373	59 295
Ero			-90	1 833	1 250	1 509		

- TA23 = Lopullinen VOS päätös
- TA 2024 VM/KL ennakollisen valtionosuuslaskelman mukainen
 - Vähennetty -10 €/as kuntien alakanttiin ilmoittamien hyvinvointialueille siirtyvien kustannusten takia
 - Huom! 2025 → ei mukana TE-palvelujen siirrosta maksettavia valtionosuuksia, koska menoarvioita ei toistaiseksi käytettävissä
- VM:n lisätietojen keruu "Sote-siirtolaskelmien tarkistaminen" menossa
 - kunnille ja kuntayhtymille ilmoitusvelvollisuus 2021 ja 2022 tilinpäätöksiin sisältyvistä poikkeuseristä 30.6.2023 mennessä
 - korjattavat erät heikentänevät kuntien rahoitustilannetta, toiseen suuntaan olevat erät jätetty pois laskelmista (esim. 2022 maksettu sote-hlöstön 2020 koronatyökorvaus)
 - ei korjaa laskennassa jo aiemmin todettuja "virheitä": edelläkävijäkuntien korkeammat kustannukset ja vos-leikkaukset
- Uudet laskelmat luvattu elokuussa, mutta aikataulussa on epävarmuutta!

Kehys 2024-27

- Toimintakatteen alijäämän kasvu 0,4% - 3,7% vuosittain
 - palkankorotukset
 - hinnankorotukset
 - aiemmin päätetyt sopeutukset
- Korkokulut kasvaa
 - korko-% + lainarahoituksen tarve
 - 2023 6,1 Me → 2027 9,8 Me
- Poistot kasvaa
 - korkea investointitaso
 - 2023 24,5 Me → 2027 30,5 Me
- Tulos alijäämäinen 2024
 - vuosikate < poistot

Tuloslaskelma	TP 2022	MTA 2023	Kehys 2024	2025	2026	2027
TOIMINTATUOTOT	61 962	65 208	67 215	68 559	67 926	68 510
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 775	1 669	1 659	1 659	1 659	1 659
TOIMINTAKULUT	(322 191,956)	(162 606)	(166 454)	(167 574)	(171 168)	(174 074)
TOIMINTAKATE	(258 455)	(95 729)	(97 580)	(97 355)	(101 583)	(103 906)
TOIMINTAKATE ILMAN MYYNTIVOITTOJA	(268 203)	(100 384)	(102 660)	(103 047)	(106 479)	(108 986)
%- muutos		(62,57 %)	2,27 %	0,38 %	3,33 %	2,35 %
VEROTULOT	230 999	118 841	114 609	119 517	123 991	128 321
%- muutos		(48,55 %)	(3,56 %)	4,28 %	3,74 %	3,49 %
Tulovero	204 424	94 087	89 653	93 586	97 118	100 711
Kiinteistövero	17 843	18 885	19 267	19 853	20 461	20 891
Osuus yhteisöveron tuotosta	8 733	5 869	5 689	6 077	6 412	6 719
VALTIONOSUUDET	44 925	18 613	12 674	14 420	15 828	16 373
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, r	27 918	13 615	7 617	9 108	10 458	10 775
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiot	(307)	(480)	(480)	(480)	(480)	(480)
Muut valtionosuudet	17 314	5 477	5 536	5 792	5 850	6 077
RAHOITUSTUOTOT	195	(5 774)	(7 423)	(8 190)	(8 867)	(9 395)
Korkotuotot	252	202	202	202	202	202
Muut rahoitustuotot	2 420	1 674	1 667	1 667	1 667	1 667
Korkokulut	(1 043)	(6 142)	(7 792)	(8 559)	(9 236)	(9 764)
Muut rahoituskulut	(1 434)	(1 507)	(1 500)	(1 500)	(1 500)	(1 500)
VUOSIKATE	17 664	35 951	22 280	28 391	29 369	31 394
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	(21 625)	(27 323)	(25 008)	(26 309)	(28 624)	(30 072)
Suunnitelman mukaiset poistot	(21 503)	(24 565)	(25 008)	(26 309)	(28 624)	(30 072)
Arvonalentumiset	(123)	(2 758)	-	-	-	-
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	-	-	-	-	-	-
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN TULOS	(3 961)	8 628	(2 728)	2 082	745	1 322
VARAUSTEN JA RAHASTOJEN MUUTOKSE	105	-	-	-	-	-
Poistoeron muutos	105	-	-	-	-	-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	(3 856)	8 628	(2 728)	2 082	745	1 322

Alustava investointiohjelma 2024-33, netto yht. 341,1 Me (341Me)

	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2024-33
Maanmyynti	1 888	297	969	961	836	860	896	1 004	864	896	896	1 015	1 026	1 026	1 080	918	9 621
Maanosto	1 423	1 112	1 842	253	1 106	2 600	2 800	1 195	2 300	1 900	1 200	1 200	1 200	4 300	1 200	1 200	18 495
Maanosto/myynti	465	-815	-873	708	-269	-1 740	-1 904	-191	-1 436	-1 004	-304	-185	-174	-3 274	-120	-282	-8 874
Talonrakennus, tulot	69	60	217	317	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Talonrakennus, menot	38 778	26 386	19 049	23 222	35 629	14 996	20 544	23 104	21 080	9 860	9 830	13 100	5 800	12 950	9 100	18 100	143 468
Talonrakennus, netto	-38 709	-26 326	-18 832	-22 906	-35 629	-14 846	-20 544	-23 104	-21 080	-9 860	-9 830	-13 100	-5 800	-12 950	-9 100	-18 100	-143 468
Kunnallistekniikka, tulot	5 896	3 799	4 182	2 912	226	0	90	750	700	660	0	0	0	0	0	0	2 200
Kunnallistekniikka, menot	23 212	16 626	12 828	10 855	10 800	15 113	16 139	9 795	9 870	9 760	8 320	6 630	8 320	5 650	7 270	7 900	89 654
Kunnallistekniikka, netto	-17 316	-12 827	-8 646	-7 943	-10 574	-15 113	-16 049	-9 045	-9 170	-9 100	-8 320	-6 630	-8 320	-5 650	-7 270	-7 900	-87 454
Vesi, tulot	61	49	101	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vesi, menot	6 178	3 820	5 536	3 807	4 299	7 670	5 500	5 500	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000	59 000
Vesi, netto	-6 117	-3 771	-5 435	-3 731	-4 299	-7 670	-5 500	-5 500	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-59 000
Liikunta, tulot	0	0	0	150	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikunta, menot	0	859	752	326	394	4 542	5 400	1 505	230	700	1 160	600	330	400	400	600	11 325
Liikunta, netto	0	-859	-752	-176	-394	-4 542	-5 400	-1 505	-230	-700	-1 160	-600	-330	-400	-400	-600	-11 325
Kehitysinvestoinnit, tulot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kehitysinvestoinnit, menot	0	859	219	391	441	787	500	500	500	950	950	950	950	950	950	950	8 150
Kehitysinvestoinnit, netto	0	-859	-219	-391	-441	-787	-500	-500	-500	-950	-950	-950	-950	-950	-950	-950	-8 150
Osakkeet, myynti	227	176	472	4 555	4 252	3 719	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osakkeet, osto	3 117	3 155	1 251	1 165	1 431	5 110	1 459	1 529	1 559	1 607	1 642	1 155	1 155	1 155	1 155	1 155	13 571
Osakkeet, netto	-2 890	-2 979	-779	3 391	2 821	-1 391	-1 459	-1 529	-1 559	-1 607	-1 642	-1 155	-1 155	-1 155	-1 155	-1 155	-13 571
Irtaimisto ja aineeton, myynti	8	2 066	29	69	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Irtaimisto ja aineeton, osto	1 375	1 633	538	988	2 186	2 461	1 879	1 406	975	808	700	700	700	700	700	700	9 268
Irtaimisto ja aineeton, netto	-1 367	433	-508	-920	-2 157	-2 461	-1 879	-1 406	-975	-808	-700	-700	-700	-700	-700	-700	-9 268
Tulot	8 149	6 447	5 970	9 040	5 344	4 729	986	1 754	1 564	1 556	896	1 015	1 026	1 026	1 080	918	11 821
Menot	74 083	53 591	42 014	41 007	56 286	53 279	54 221	44 534	42 514	31 585	29 802	30 335	24 455	32 105	26 775	36 605	352 931
Inv.ohjelma, netto	-65 934	-47 144	-36 043	-31 967	-50 942	-48 550	-53 235	-42 780	-40 950	-30 029	-28 906	-29 320	-23 429	-31 079	-25 695	-35 687	-341 110

v. 2024-27=taloussuunnitelman investointiosa, ~167 Me = 49%

Rahoituslaskelma

- Investointitaso edelleen poikkeuksellisen korkea
 - Investointimenot
2023: 60,5 Me
2024-27: 32-54 Me
- Tulorahoitus ei riitä 2023-26 investointien rahoittamiseen
- Lainamäärä kasvaa 2026 asti
 - 2023: 20Me
2024-26: 11-31Me
 - lyhenee 2027: -1,4 Me
- Lainamäärä 2027 lopussa **326,5 miljoonaa euroa**

Rahoituslaskelma	TP 2022	MTA 2023	Kehys 2024	2025	2026	2027
TOIMINNAN RAHAVIRTA	7 877	31 296	17 200	22 699	24 473	26 314
Vuosikate	17 664	35 951	22 280	28 391	29 369	31 394
Satunnaiset erät, netto	-	-	-	-	-	-
Tulorahoituksen korjaukset	(9 748)	(4 655)	(5 080)	(5 692)	(4 896)	(5 080)
Muut erät	(40)	-	-	-	-	-
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	(41 195)	(50 802)	(48 155)	(37 088)	(36 054)	(24 949)
Investointimenot	(56 286)	(60 528)	(54 221)	(44 534)	(42 514)	(31 585)
Rahoitusosuudet investointimenoihin	256	150	90	750	700	660
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luov.	14 835	9 576	5 976	6 696	5 760	5 976
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	(33 318)	(19 506)	(30 955)	(14 389)	(11 581)	1 365
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	27 750	19 506	30 955	14 389	11 581	(1 365)
Lainakannan muutokset	34 571	19 506	30 955	14 389	11 581	(1 365)
Oman pääoman muutokset	-	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset	(6 821)	-	-	-	-	-
RAHAVAROJEN MUUTOS	(5 568)	0	-	-	-	-
Rahavarat 1.1.	6 313	745	745	745	745	745
Rahavarat 31.12.	745	745	745	745	745	745
Asukasluku	45 630	46 231	46 888	47 805	48 857	49 849
Kaupungin lainamäärä, tuhatta euroa	251 411	270 917	301 872	316 261	327 842	326 477
Kaupungin lainamäärä €/asukas	5 510	5 860	6 438	6 616	6 710	6 549
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, tuhatta euroa	10 374	14 712	11 983	14 065	14 810	16 132
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, €/asukas	227	318	256	294	303	324

Skenaariotarkastelut

(Huom. poikkeama kehysten rahoituslaskelmaan ja strategiamittareihin → 2023 = TPE)

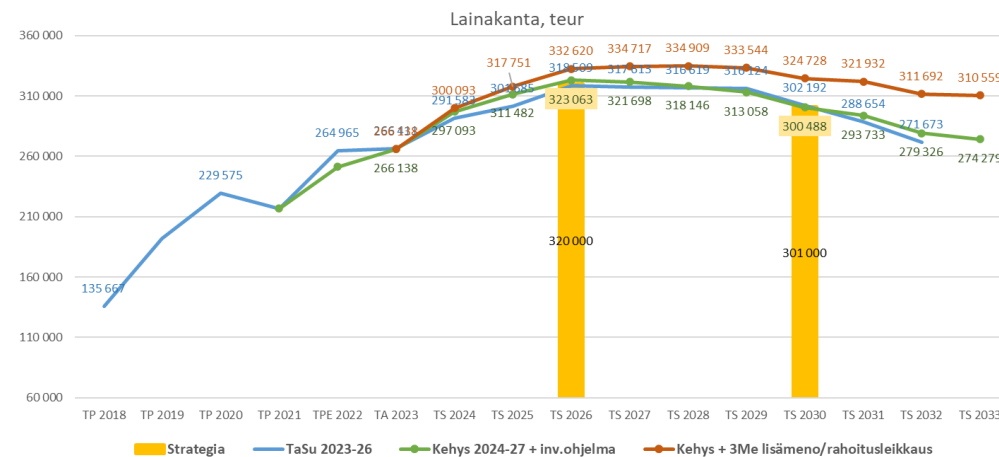
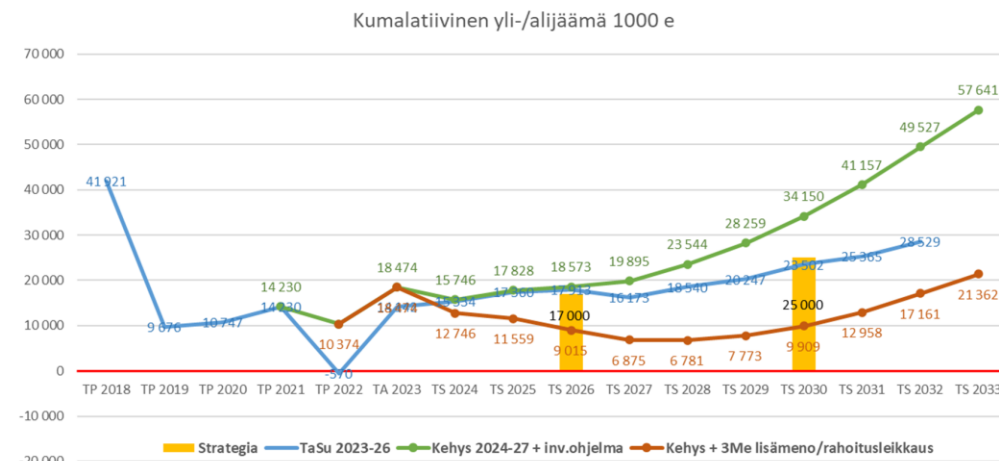
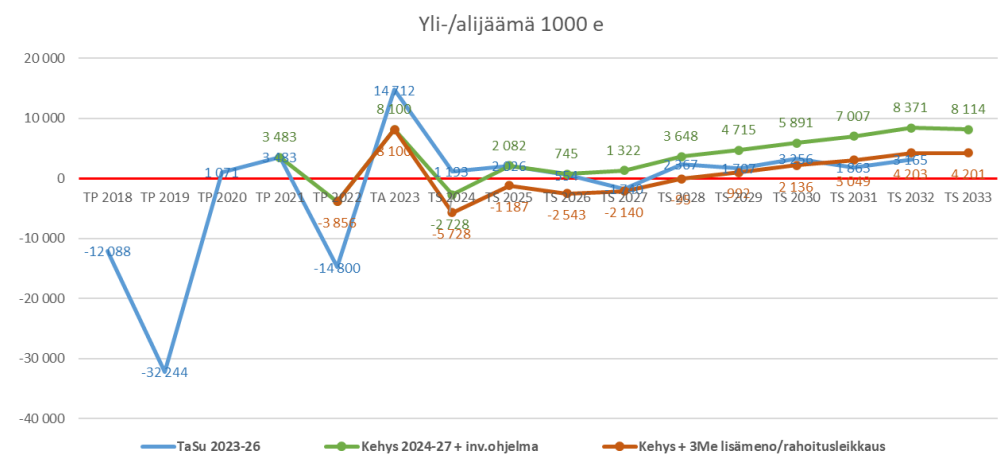
- **Taloussuunnitelma 2023-26**

- **Kehys + Alustava investointiohjelma**

- Tilinpäätös 2022 -3,8Me (vs. TPE 2022 -14,8 Me)
- Talousarviomuutokset (siirtomäärärahat, valtionosuudet, korkokulut)
- Talousarvion muutostekijät 2024-27
 - **Palkankorotusten lisäykset, palvelutarpeen ja muut muutokset/lisäykset**
 - **Verotulot, valtionosuudet**
- Alustava investointiohjelman investoinnit ja poistot

- **Kehys + 3 Me rahoitusleikkaus/menolisäys**

- Yhteensä 3 Me lisäleikkaus valtionosuuksista, verojen väheneminen tai menolisäys

Strategiset tavoitteet

T1: Vastuullisuus ratkaisuisissa				
Strategisen päämäärän mittarit	Lähtötaso (TP2021)	TP 2022	Tavoite 2026	Tavoite 2030
Taseen kertynyt ylijäämä, e/asukas	315 (yht. 14,2 Me)	227 (yht. 10,4 Me)	340 (yht. 17 Me)	470 (yht. 25 Me)
Lainamäärä, e/asukas	4793 (yht. 216,8 Me)	5510 (yht. 251,4 Me)	6430 (yht. 320 Me)	5640 (yht. 301 Me)

- Joryn asettama tavoite vs. alustava investointiohjelma ja taloussuunnitelmakehys 19.6.
 - 2026 vs. strategian tavoite
 - taseen ylijäämä 18,6Me - 386 €/asukas → 1,6 Me tavoitetta parempi (46 €/asukas)
 - velkaa on 323Me – 6714€/asukas → 3 miljoonaa enemmän (64 €/asukas)
 - 2030 vs. strategian tavoite
 - taseen kertynyt ylijäämä 34,1Me – 660 €/asukas 9,1 Me tavoitetta parempi (190 €/asukas)
 - velkaa on 300,5 Me – 5811 €/asukas → 0,5 Me tavoitetta parempi (10 €/asukas)

Riskit ja epävarmuustekijät

Tiedot
tarkentuu
lopulliseen
TaSu-
esitykseen

- Valtionosuudet!
 - Laskelmien päivitys elokuussa (?), laskelmissa huomioitu lisäleikkaus -10€/asukas (riittääkö?)
 - Siirtolaskelmien korjausten myötä, luvut voi muuttua täysin!
- Suhdannekehityksen vaikutus toimintaan ja talouteen
 - rakentamisen hidastuminen näkyy markkinoilla, myös Järvenpäässä → maan myynneillä ei saada paikattua taloutta suunnitellussa laajuudessa, muut tuotot?
 - työttömyys? → kunnallisverotulot, työmarkkinatuen kuntaosuus
 - inflaatio → palvelujen sekä aineiden ja tarvikkeiden hintojen nopea nousu jatkuu ja vaikutukset laajenee
- Palvelukysynnän muutokset
 - varhaiskasvatuksen osallistumisasteiden kasvunäkymä, jatkuuko edelleen?
 - vaikutus henkilöstöresursseihin mutta myös palvelukapasiteetin tarpeeseen
 - vanhoista rakennuksista luopuminen hidastuu
 - opetuksen "laajemman tuen tarpeisten" määrän kasvu
 - vaikutus henkilöstöressurssitarpeeseen
- Lainakanta ja korkotaso
- Hallitusneuvottelut ja päätökset kuntien tehtävistä ja tehtävien rahoituksesta???
 - ennuste on, että tiedot ei ehdi talousarviovalmisteluun

Taloussuunnitelman ja investointiohjelman valmisteluprosessi

- Toukokuu
 - Kvartaalikeskustelut ja kehysvalmistelu
 - Palvelualueet: pakottavat muutostekijät, palvelutarpeet ja lakimuutokset
 - Jory: 2024 → 3Me sopeutuksen keinovalikoiman tarkennus ja toteutumisen varmistaminen
 - Talouspalvelut: yleiset muutostekijät, verot, valtionosuudet jne.
 - Talousjaosto 26.5. Taloussuunnittelun tilannekatsaus ja lähtötiedot
- Kesäkuu / Kaupunginhallitus 19.6.
 - Taloussuunnitelmakehys ja talousarvion laadintaohjeet
 - raamit, johon sitovuustasojen toiminta tulee sopeuttaa
 - Alustava investointiohjelmiesitys
- Elokuu / Lautakunnat
 - Taloussuunnitelmien valmistelu, iltakoulut
 - Lautakunnan linjaukset sopeutustoimista,
 - toiminnan sopeuttaminen annettuihin kehyksiin
 - valinnat v. 2024 siirtyneiden sopeutustavoitteiden toteuttamiseksi
- Syyskuu / Lautakunnat
 - Lautakunnan talousarvioesitys
 - Investointiohjelmalausunnot
- Lokakuu / Kaupunginhallitus
 - 2.-3.10. KH seminaari
 - 16.10. Kaupunginjohtajan TA-esitys
 - 27.-28.10. KV seminaari
 - 30.10. Kaupunginhallituksen TA-esitys
- Marraskuu / Kaupunginvaltuusto 13.11.
 - Investointiohjelma 2024-33
 - Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-27
 - 2024 vero-%:t
- Joulukuu 2023 / Tammikuu 2024
 - Lautakuntien käyttösuunnitelmat
 - Valtuuston sitovien määrärahojen tarkennus/ jako avainalueille